

ביאורים לפרקי אבות

ה עֲשָׂרָה נְפִים נַעֲשׂוּ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ⁽⁶⁾: לֹא
הַפִּילָה אִשָּׁה מִרִּית בְּשַׂר הַקִּדְשִׁי⁽⁷⁾, וְלֹא
הַסְרִית בְּשַׂר הַקִּדְשִׁי⁽⁸⁾ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית
הַמִּטְבָּחִים⁽⁹⁾, וְלֹא אִירַע קָרִי לְכַהֵן גְּדוֹל בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים⁽¹⁰⁾, וְלֹא כָּבוּ הַנְּשָׂמִים אִישׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה,
וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הָעֶשֶׂן⁽¹¹⁾, וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל
בְּעֵמֶר וּבְשִׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים
וּמְשִׁתַּחֲוִים רֹחִים, וְלֹא הִזִּיק⁽¹²⁾ נַחֵשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם,
וְלֹא אָמַר אָדָם לְחַבְרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאֲלוֹן בִּירוּשָׁלַיִם:

~ פירוש ר"ע מברסנווא ~

שהיו רגליהם נטולות מן הארץ ועומדים באויר:
ומשתחווים רוחים. בשעת השתחווה נעשה להם
נס ומשתחווים ברוח כל אחד רחוק מחברו ארבע
אמות, כדי שלא ישמע את חברו כשהוא מתודה
ויזכיר עונותיו: צר לי המקום שאלון בירושלים.
גרסינן. לפי שהיה המקום מזמין להם פרנסתן
ולא היצרף אחד מהם לצאת משם ולומר פרנסתי
ודחוקה ואיני יכול לדור בירושלים. יש ספרים
שכתוב בהן כשאלין. ועל העולים להגל נאמר,
שלא יהיה אחד מהם מצר כשהיה לן בירושלים
מחמת דחק המקום. כמו צר לי המקום גשה לי
ואשבה (ישעיה טט):

ולא ארע קרי לכהן גדול. לפי שהיא טמאה
היוצאה מגופו, היה הדבר מגנה ומכער יותר
משאר טמאות: ולא כבו נשמים אש עצי המערכה.
ואף על פי שהמזבח במקום מגלה היה: ולא נצחה
הרוח את עמוד העשן. שלא היא מתמר ועולה:
ולא נמצא פסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם
הפנים. שאם היה נמצא בהם פסול קדם מצותן לא
היה אפשר להקריב אחרים תחתם. שהעמר נקצר
בלילה ולא היו מרבים לקצר. ושתי הלחם נאפים
מערב יום טוב ואין אפיתן דוחה יום טוב. וכן לחם
הפנים נאפה מערב שבת: צפופים. לשון צף על
פני המים. מרב הקהל היו נדחקים איש באחיו עד

~ עיקר תוספות יו"ט ~

וגבעון ומשכן שבמדבר: (ד) בבית המטבחים כו'.
שבעורה, במקום שהיו שם שלחנות של שיש
שמדיחין עליהם את האמורים, ולא היה יורד שם
זבוב, משום מאוס. רש"י: (ה) ביום הכפורים. אף
שהוא התגברות קטרוג היצר. ועין תוספות יום
טוב: (ו) עמוד כו'. העולה מן הקרבנות. אכל בעת
ההקרבה היה האויר נח. הרמב"ם: (ז) הויק. לא תנן
לא נשף, אלא אפלו אם ארע לפעמים שהיה נושף
לא היה מויק. והני מעולם, פרש במדרש שמואל,
שאפשר דאתא לאתווי אפלו שלא בזמן שבת
המקדש קים. שדאיית היא קדשת הארץ:

(6) עשרה כו'. וקא מני להו דלא רמיזו בקרא כלל:
(7) מריח כו'. מתאות בשר הקדש. אי נמי מריח
אכרים של המערכה. שאלו הריחה ובאת לטעם
מהן אין שומעין לה להאכילה בשר קדש. רש"י:
(8) ולא הסרית כו'. בשלא היה לו פנאי להקטיר
בלילה כל האכרים שנתעבלו מבערב מעלין
אותו בראשו של מזבח, ועומדים שם שנים או
שלושה ימים עד שיהיו פנימים להקטירם, שאין
לינה פוסלת בהן בראשו של מזבח, ונעשה בהן
נס ולא היו מסריחין כל זמן עבבתן. רש"י. והני
מעולם, יש לומר דאתא לאתווי להקמות וזב

רבי אומר . . .

ביאור מתורת נ"ק אדמו"ר מלך המשיח של"ו

ה) ומשתחווים רווחים

כולה – „לא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים“.

יש לפרש: על ידי הביטול, „משתחווים“, נעשה „רווחים“. וכתוצאה מכך נהי' מצב של „ריווח“ בירושלים

(1) לקו"ש חכ"ה עמ' 300.

ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים

צפופים ומשתחווים רווחים: דוקא בשעת ההשתחווה, שאז הי' צריך להיות ארבע אמות לכל אחד (שלא יהא אחד שומע וידויו של חבירו ויתבייש¹), הי' נס והשתחוו רווחים; מה שאין כן בשעת העמידה, שהי' אפשר לעמוד בצפיפות, לא קרה נס והיו עומדים צפופים].

ומדייק התנא „ולא אמר אדם לחבירו“: „אדם“ הוא התואר הכי נעלה בין ארבעת התוארים דאדם, איש, גבר ואנוש², ו„אדם“ זה מדבר ל„חבירו“, היינו שגם השני הוא בדרגת „אדם“. מזה מובן, שגם אם הי' אומר „אדם“ זה ל„חבירו“ שהי' המקום צר (וכנ"ל שבפועל הי' המקום צר) לא הי' הדבר פוגע בחיבתו לירושלים, כי במה נחשב הוא דוחק המקום לעומת קדושת העיר. ובכל זאת „לא אמר (אפילו) אדם לחבירו צר לי המקום“ – או משום שגם אמירה זו בלבד היא היפך כבודה של ירושלים, או משום שמגודל חיבת הקדש לא הרגיש כלל שהמקום צר.

השאלות במשנתנו: א. לכאורה הי' לו לומר „ולא הי' צר המקום ללון בירושלים“, ולא „ולא אמר אדם לחבירו כו“³. ובזה גופא: (א) „אדם“ דוקא (ולא „איש“ וכיוצא בזה). (ב) „לחבירו“, ולא „ולא אמר אדם (סתם) צר לי המקום“. והביאור:

אין הכוונה שהמקום לא הי' צר בפועל, כי אם שאף על פי שהי' צר לא אמר אדם לחבירו צר לי המקום. דהנה, הנס קרה בכדי להבטיח שהדוחק הגדול ששרר בירושלים לא יפגע בחיבתם של ישראל לעיר הקדש. ובשביל זה לא הי' צורך בנס גדול כזה שלא יהי' המקום צר בפועל, אלא די בכך שיקבלו את הדוחק בחיבה ואהבה.

[והוא בדוגמת הנס ד„לא הזיק נחש ועקרב בירושלים“: אין הכוונה שלא היו נחשים ועקרבים מצויים כלל בירושלים (כי מכיון שהם מצויים בתוך האדמה, ו„סדנא דארעא חד הוא“⁴, הרי זה נס גדול ביותר), אלא שהיו אבל לא הזיקו. ועל דרך זה לגבי הנס ד„עומדים

(1) ראה ב„שינויי נוסחאות“ למשניות. (3) כמ"ש המפרשים. (4) קידושין כו, ב. (5) ראה ספר הערכים חב"ד ח"א עמ' קנב. (6) משיחת מוצ"ק פ' ראה תשל"ח – על פי רשימת השומעים בלבד.

